

[Udenrigsministeren.]

ramme — gør det naturligt at behandle problemerne adskilt, selv om alle disse spørgsmål selvfølgelig for det enkelte land og for den enkelte regering hænger sammen.

Problemerkernes alvor kræver, at vi går ind i seriøse forhandlinger om dem. Det vil nok vise sig, at vi ikke kan være enige med amerikanerne på alle punkter, men jeg opfatter heller ikke dr. Kissingers udtalelser anderledes end som en opfordring til en fri forhandling i den kommende tid om alle disse emner.

Der er i de senere år fra mange sider givet udtryk for bekymring for FNs placering i det internationale mønster. Det er blevet anført, at organisationen har forfejlet sit mål, at FN har mistet sin betydning, at FN befinder sig i en tillidskrise og mere af samme art. Denne bekymring og kritik er måske nok for så vidt forståelig. De store konflikter, som FN ikke har formået at løse, har jo altid tildraget sig større opmærksomhed end det omfattende, men måske mere jordbundne arbejde, som FN og ikke mindst FNs særorganisationer udfører fra dag til dag.

Der kommer af og til forslag om revision af FN-pagten og om styrkelse af FN på forskellig vis. Fra dansk side har vi været ret skeptiske over for forslag til pagtændringer, bortset fra mindre, rent tekniske ændringer, ud fra den grundindstilling, at FN-systemet formentlig er det for tiden bedst opnåelige. Virker FN ikke tilfredsstillende, så må årsagen snarere søges i medlemslandenes handle-måde end i pagtens bestemmelser.

Det kunne derimod måske være af interesse at vurdere, hvad det nye supermagts-samarbejde i videre forstand betyder for FNs rolle i verden. Det må her fremhæves, at vel har der mellem USA og Sovjetunionen på bestemte områder udviklet sig et samarbejde og en forståelse af overordentlig stor rækkevidde for hele verden. Men det, der karakteriserer verden i dag, er, som jeg nævnte for et øjeblik siden, ikke blot en voksende amerikansk-sovjetisk forståelse. Det er også en bevægelse væk fra den hidtidige situation præget af kun to magtcentre. Man kan i dag tale om en række magtcentre, som i en overskuelig fremtid må forventes at ville spille en særlig rolle i verden.

I almindelighed tales der om de fem, jeg

nævnte før: USA, Sovjetunionen, Vesteuropa, Japan og Kina. Det er klart, at disse polers styrke er forskellig af størrelse og forskellig af beskaffenhed.

Der er næppe tvivl om, at den nye situation forøger sikkerheden i verden og gør alvorlige væbnede konflikter, omfattende en eller flere stormagter, mindre sandsynlige. Om det samme gælder mindre, lokale konflikter, er begribeligvis vanskeligere at vurdere. Men det forekommer vel sandsynligt, at sådanne stridigheder også lettere skulle kunne forebygges, medmindre de da skyldes, at en stormagt har overtrådt, hvad andre stormagter betragter som værende den forståelse, man er nået frem til på det pågældende område.

Den balance, der synes på vej til at udvikle sig mellem magtcentre, må nærmest føre til en styrkelse af den tendens, der i de senere år har kunnet spores til at søge det saglige arbejde i FN fremmet i en mere afspændt politisk atmosfære. Man kan så spørge: hvis udviklingen forløber, som jeg her har peget på, betyder det så, at FNs betydning aftager? Jeg mener, svaret må være nej; efter min opfattelse tværimod.

For det første går jeg ud fra, at det praktiske, tekniske arbejde vil blive stadig mere omfattende. Tænk f. eks. på udviklingsbistandssamarbejdet, miljøproblemerne og ressourcereguleringen o. lign. For det andet er FN det verdensforum, hvor små og mindre lande kan gøre anskrig, hvis de udsættes for et utilbørligt pres. For det tredje har de fattige lande i FN deres væsentligste mulighed for at sikre sig deres andel i verdens rigdom.

I den forløbne tid siden undertegnelsen og ikrafttrædelsen af våbenhvileaftalen i Vietnam er den amerikanske tilbagetrækning og frigivelsen af krigsfangerne sket inden for de foreskrevne frister. Den forudsete garanti-konference er afholdt, og våbenhvilekommissionerne er etableret og trådt i funktion. Alt det kan vi fra dansk side naturligvis kun være tilfreds med. Men netop i disse dage udløber aftalens 90 dages frister, uden at de omtalte forhandlinger mellem de sydvietnamesiske parter har ført til løsning af spørgsmålet omkring Vietnams politiske fremtid eller til løsning af spørgsmålet om løsladelse af de civile politiske fanger. De igangværende forhandlinger mellem de sydvietna-